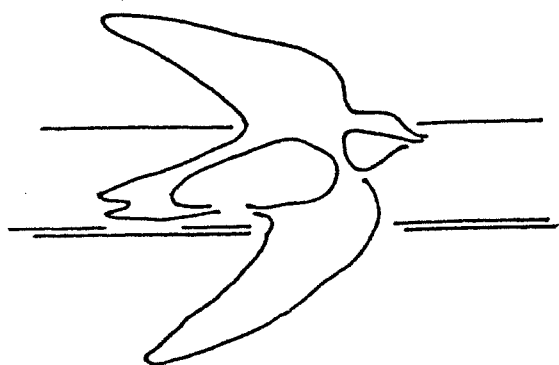

«HET BRUUIJSEL»

VOGELWACHT UDEN E.O.

VOGELWACHT UDEN E.O.

Voorzitter	P. van der Voort Dorshout 2. Uden Tel. 04132-63292
Secretaris	J.W. Hermans Broekmorgen 28. Uden Tel. 04132-69804
Penningmeester	B. Gevers Hoornstraat 6. Uden Tel. 04132-60613
Bestuursleden	W. Janssen, J. van Bergen
Bank	Rabobank Uden rek.nr. 15.49.30.989 gironummer bank 1096522

"HET BRUUIJSEL"

Een orgaan van Vogelwacht Uden e.o.

Redactie	M. Hoefnagels, J.W. Hermans, P. Noy, P. v.d. Acker, J. Hermans, G. Hermans, Y. Gevers
Tekeningen	W. Janssen, R. Helmer
Typewerk	St. Gevers, P. v.d. Acker, Y. Gevers

NUMMER 2, 1991

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar schriftelijk toestemming voor hebben gegeven.

Inhoud

Mededelingen Redactie	Margreet Hoefnagels	3
Mededelingen Bestuur	Jan_Willem Hermans	5
De huiszwaluw in het gedrang	Peter Noy	7
Publiekswandeling Tweede Paasdag	Anita van de Acker	10
Hemelvaartexcursie Forêt d'Argonne	John Hermans	12
In gesprek met ... Theo Thijssen	Gina Hermans	15
Buitenlanders op bezoek	Jan_Willem Hermans	16
Inventarisatie Maashorst	Peter Wienbelt	18
Bijzondere waarnemingen	Peter Wienbelt	20
Op stap ... De Maashorst	Pedro van den Acker	22
Even voorstellen ...	Peter van de Braak	24
Piepen op het Hemelrijk	Theo Thijssen	26
Excursie Wormer- en Jisperveld	Ernest de Groot	27
Vergelijk verrekijs	Peter Wienbelt	30
Vogel onder de loep ... De Wielewaal	John Hermans	31
Werkzaamheden V.L.U. '90-'91	Gerrit Schotveld	32
Familiedag I.V.N. - Vogelwacht	Ernest de Groot	35
Meimaand broedmaand	Peter Noy	36
Nieuws uit Oisterwijk	Jos Marcelissen	39

Mededelingen Redactie

Ons zomerblad ligt voor U. Ook al hebben we van die zomer nog weinig gemerkt. Dat ligt misschien wel aan de zwaluw. Zeggen ze niet altijd: één zwaluw maakt nog geen zomer! Zouden er dit jaar te weinig zwaluwen gekomen zijn?? Steek je licht eens op in het verhaal van Peter Noy daarover. Misschien dat het dan toch nog warmer wordt... Alhoewel, ik ben er van overtuigd dat de zon in jullie bovenkamer schijnt als je dit blad weer goed bekeken hebt. Er staan immers twee verhalen in over zonnig - gele vogels! Jan - Willem Hermans vertelt over de gele kwikstaart die hij op het Hemelrijk tegenkwam en zijn broer John heeft de zomer-vogel bij uitstek: de wielewaal, onder de loep genomen. Pedro v.d. Acker is de gele route gaan lopen bij de oude PNEM toen hij op stap ging. Want het is helemaal niet altijd nodig om ver weg te gaan voor mooie verhalen! Dat blijkt al uit de enthousiaste verhalen die geschreven zijn naar aanleiding van een publiekswandeling. Anita van den Acker is tweede paasdag meegeweest en heeft toen heel wat gezien. En ons nieuwe lid Peter van de Braak weet meteen hoe het moet: meelopen en er over schrijven! Schrijf je ons ook als er bij jullie een zoon of dochter is " uitgebruurd " Peter? Theo Thijssen is ook dicht bij huis gebleven: met de piepcursus op praktijk op het Hemelrijk! Beter kan toch niet hè! Ernest de Groot is met de bus meegeweest. Hij vertelt over de pracht en de praal van de Sallandse Heuvelrug. En passant neemt hij ook de tocht naar het Wormer - en Jisperveld maar mee, een ander landschap maar toch ook heel boeiend. Voordeel: de vogels spreken er Nederlands! Dat kan niet worden gezegd van de plaats waar John Hermans zo enthousiast van vertelt: Foret d' Argonne. Op z'n Frans mooi, anders en op z'n Ujes gezellig daar die dagen rond Hemelvaart!

We hebben nog meer voor jullie in petto. Natuurlijk de mededelingen van het Bestuur en de vaste rubriek: 'In gesprek met...' Gina Hermans ging dit keer naar Theo Thijsen. Of hij veel tijd had weet ik niet, hij moest immers zelf ook een stukje schrijven. Peter Wienbelt doet weer verslag van de inventarisatie en de bijzondere waarnemingen. Voor de vogelaars onder ons die het nog steeds moeilijker vinden een mus van een uil te onderscheiden heeft hij ook nog eens een stel verrekijkers op een rij gezet. Als je jezelf dus een leuk kadootje voor de vakantie wilt geven, lees het artikel dan eerst goed door. En misschien zijn we dan naderhand bij excursies van dat gestechel af... Tenslotte heeft de werkgroep VLU bij monde van Gerrit Schotveld een keurig verslag afgeleverd over het gedane werk. Pluim op de hoed ook voor de uitvoerders! Bij het ter perse gaan van deze editie kwam ons nog ter ore dat Annette en Jan van de Heuvel verblijd zijn met de geboorte van hun dochter, Emma.

Namens de redactie van harte proficiat!

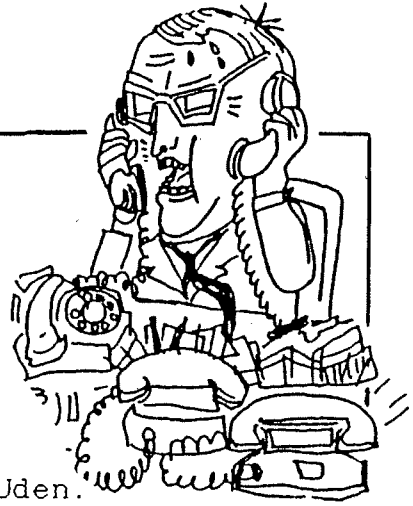
Rest ons nog jullie een heel fijne vakantie toe te wensen met veel vogelplezier. Mogen wij daarvan naderhand meegenieten via jullie verhalen? Dus neem niet alleen je kijker, maar ook pen en papier mee!

Margreet Hoefnagels

op 22 juni 1991
 annette v.d. heuvel
 jan broekhuizen
 lukas en max
 meerhoek 405
 5403 AD UDEN.

Mededelingen Bestuur.

Nieuwe leden

Het aantal leden groeit gestadig.

De volgende nieuwe leden zijn te verwelkomen:

- Teja Heurkens, President Kennedylaan 95 te Uden.
- Wim Boon , Ogentroost 24 te Zeeland.
- Marianne Bax, Ogentroost 24 te Zeeland.
- Steef Bosch, Sieberg 311 te Uden.

De Groenhoeve

- Het stichtingsbestuur heeft enkele wijzigingen ondergaan.
De volgende personen vormen nu het bestuur:

Waarnemend voorzitter:	W. Kalkman	(IVN)
Secretaresse	: G. Jacobs	(IVN)
Penningmeester	: J.v.Dommelen	(Vogelwacht)
Bestuursleden	: S. Koopmans	(Vogelwacht)
	J.v.d.Beek	(Kinderboerderij)
	D. Freyters	(Kinderboerderij)

De functie van voorzitter is op dit moment nog niet definitief ingevuld. Tevens heeft Jan van Dommelen te kennen gegeven niet langer meer als penningmeester te willen functioneren i.v.m. zijn tijdrovende activiteiten bij Omroep Kersenland. Leden die één van deze functies willen uitoefenen kunnen contact opnemen met een van de bestuursleden.

- De volgende personen zijn in het bezit van een sleutel van de Groenhoeve:

Simon Koopmans, Brandenburgstraat 5 te Uden. (tel. 62825)
Jeannie van Riel, Schalmeilaan 1 te Uden. (tel. 64254)
Adriaan van de Weele, Orgellaan 25 te Uden.

Uiteraard zullen wij het e.e.a. zoveel mogelijk met Simon Koopmans regelen. Bij diens afwezigheid kunnen we terug vallen op de andere sleutel-adressen.

- Het gebouw is op dit moment nog niet leuk ingericht. Vandaar dat we met de drie verenigingen besloten hebben om een inrichtingscommissie in te stellen. Van elke vereniging zullen er twee personen zitting hebben in deze commissie. Het is de bedoeling dat deze commissie zich bezig gaat houden met de aankleding van het gebouw, te denken valt hierbij aan; inrichten vitrine, hangen van posters, nestkasten e.d. het opzetten van een bibliotheekje etc. Wie voelt hier iets voor? Gaarne contact opnemen met Jan-Willem Hermans.

- Op 22 september a.s. vindt er in de Groenhoeve een open dag plaats van 11.00 - 17.00 uur. Noteer deze datum alvast. De werkgroep open dag komt hier t.z.t. op terug.
- Elke laatste zondag van de maand zal de Groenhoeve geopend zijn. Het is dan mogelijk om een kopje koffie o.i.d. te nuttigen. De openingstijden zijn van 14.00 - 17.00 uur. Wie wil hier eens een zondagmiddag aan spenderen? Gaarne contact opnemen met Jan-Willem Hermans.

Visvijver "de Kleuter"

Naar aanleiding van een opmerking van een van onze leden omtrent het maaibeleid van het riet op "de Kleuter" hebben wij de hengelsportvereniging de volgende brief verzonden:

Enkele leden van onze vereniging hebben geconstateerd dat het riet langs de visvijver afgemaaid wordt. Het totale areaal aan riet wordt nu ineens per jaar afgemaaid. Dit is voor een aantal vogelsoorten ideaal. Er zijn echter ook vogelsoorten (en helaas zijn deze zeldzaam) die in overjarig riet broeden. Wij zouden U dan ook willen vragen om hier en daar een perceeltje riet te laten staan en zo een versnippering in het maaibeleid te verkrijgen. Wij zijn altijd bereid om het een en ander ter plaatse mondeling toe te lichten. We zijn benieuwd of hier gehoor aan gegeven kan worden.

Udens Weekblad.

Onze rubriek 'Vogelpraat', welke elke maand verscheen in het Udens Weekblad zal voortaan te lezen zijn onder de rubriek "De Groenhoeve". Hierin worden achtergrondartikelen geplaatst van het IVN, Kinderboerderij en Vogelwacht. Bij ons is de coördinatie hiervan in handen van Peter Noy. Hebben jullie nog op- of aanmerkingen, neem dan gerust contact op met Peter.

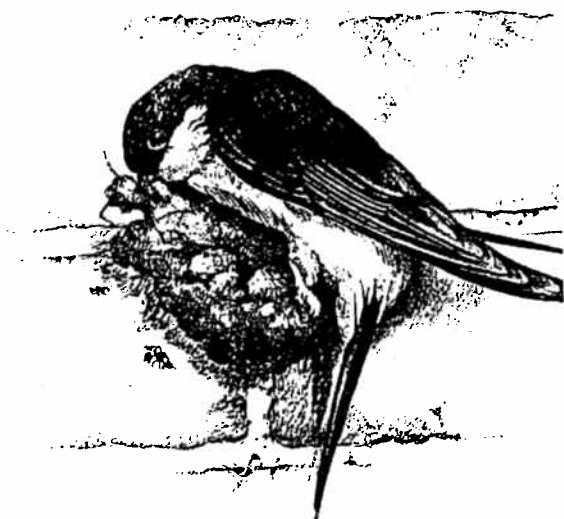
P.S.

Als je in de Groenhoeve voor een vergadering of werk bent, zorg dan dat je waardevolle spullen in het zicht blijven! Dus niet in de hal. Er zijn nou eenmaal allerlei soorten eksters op de wereld en Uden scoort daarin betrekkelijk hoog!

Jan Willem Hermans

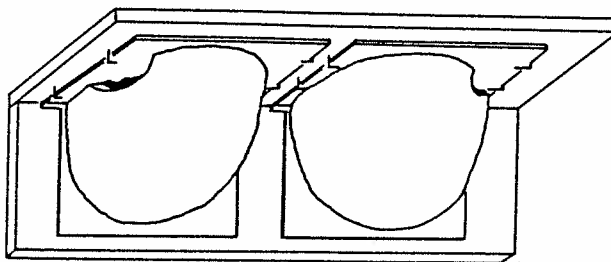
De huiszwaluw in het gedrang

Het gaat niet goed met onze huiszwaluw. De stand is vermindert van zo'n 400.000 broedparen 25 jaar geleden tot thans 130.000 paar (vermindering van bijna 70 %). Er zijn voor deze vermindering veel oorzaken van buitenaf waar we niets aan kunnen doen. Maar ook oorzaken dicht bij huis die we wel kunnen verbeteren. Denk hierbij aan een steeds groter gebrek aan geschikte nestgelegenheid. Buiten dat komen er, in de door verdroging steeds breder wordende Noordafrikaanse woestijnen tienduizenden slachtoffers meer om in de verzengende hitte. En verder door het verslechterde milieu onderweg, ergens tussen het overwinterings- en broedgebied zoals de atmosferische vervuiling en de voortdurende uitstoot van schadelijke stoffen die ook het aantal insecten drastisch vermindert. Over insecten gesproken: een huiszwaluw met jongen haalt dagelijks maar liefst negenduizend kleine insecten uit de lucht. De nestjongen worden gevoerd doordat de oudervogels hun prooi, in balletjes samengeperst, weer uit hun keelzak opbraken. Deze voedselballetjes bestaan uit een paar grote of tot wel 350 kleine insecten. Als het paar met jongen terugvliegt naar zuidelijk Afrika, hebben ze met elkaar vijf miljoen insecten verorberd.

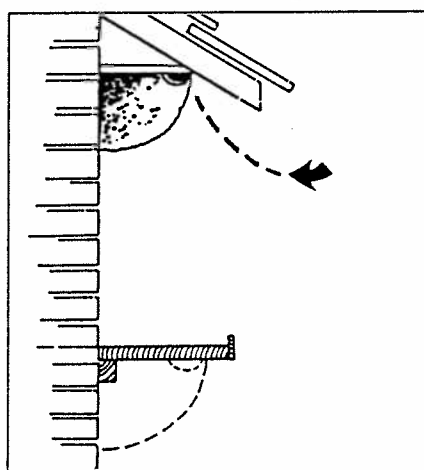
Een huiszwaluw weegt 20 gram en wordt, vanwege zijn zwart-wit ogende verenkleed ook wel nonnetje genoemd. Zij zijn van de boeren- en oeverzwaluw, beide familie, te onderscheiden door hun witte onderzijde en witte stuit. De staart is ondiep gevorkt en verschilt hierdoor van de diep gevorkte staart van de boerenzwaluw. De zang is een zacht gekwetter dat nauwelijks opvalt. Als broedvogel komen zij overal in Nederland voor waar bebouwing is. Het nest maken zij meestal in kolonies aan de buitenzijde van huizen, schuren e.d.. Deze zo bekende metselnesten worden op ingenieuze wijze d.m.v. modderballetjes onder dakgoten en overstekende daken van huizen e.d. gebouwd. De soort moet in stand worden gehouden met liefst twee broedsels van elk drie tot vijf jongen. Dit is noodzakelijk omdat van elke zes zwaluwen er vijf sneuvelen en er keert er dus slechts één terug van de Grote Reis. Het blijft een mysterieus vogeltje en komt tijdens de maanden durende trektocht dagenlang niet op de grond. Hij vliegt en fourageert hoog in de lucht en men veronderstelt dat hij zwevend slaapt op de warme luchtlagen. De huiszwaluw verschijnt altijd in april in ons land om er van augustus tot in oktober weer uit te verdwijnen naar de overwinteringsgebieden in Afrika. De enkele reisafstand bedraagt tussen de 5.000 en 10.000 kilometer.

Door de drastische vermindering dreigt deze kleine, dappere, zo nauw met ons verbonden vogel uit Nederland te verdwijnen. Inmiddels is de huiszwaluw op de Rode Lijst van bedreigde diersoorten geplaatst. Deze is opgesteld door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Op deze lijst staan alle met uitroeiing bedreigde of speciaal gevaar lopende soorten. De bedoeling hiervan is dat bescherming en beheer worden bevorderd. Op 20 maart jongstleden is er in Hooge Zwaluwe (West-Brabant) een landelijke campagne gestart ter bescherming van onze huiszwaluw. Deze actie wordt mede mogelijk gemaakt door het bij Vogelbescherming bestaande Marjolijn Bastin Zwaluwenfonds. Uiteraard kan deze actie alleen slagen als het publiek bereid is om daadwerkelijk steun te verlenen. Dit kan o.a. door het creëren van nestmogelijkheden. Zowel bij nieuwbouw, renovatie als schilderwerk kan de bouwwereld de huiszwaluw helpen. Tegenwoordig wordt steeds vaker nieuwbouw gepleegd, zonder dakgoot en met weinig overstekende delen, met kunststoffen of met donker geschilderd hout. Toevallig heeft de huiszwaluw een uitgesproken voorkeur voor een lichte ondergrond van zijn nest. Op tal van plaatsen waar zwaar verkeer langskomt storten de nesten nogal eens naar beneden. De oplossing hiervoor wordt gevormd door om het nest heen grofmazig gaas aan te brengen. Al met al is deze keuzebepaling en bouw van het nest geen sinecure. Hij is daar heel precies in, zoals hij het ook stevig bouwt uit stukjes klei. Hij weet bijvoorbeeld dat mussen het nest innemen als de halfronde nestopening niet exact 6 x 2,5 centimeter is. Genoemde mussen betrekken nogal graag de mooie zwaluwhuisjes en

huiszwaluwnest

schromen soms niet de jonge zwaluwen eruit te werken. Het verhaal dat huiszwaluwen daarom uit wraak de mussen inmetselen berust niet op waarheid. Om de zwaluwen een handje te helpen is het eenvoudig om kunstnesten te monteren. Deze zijn bij Bart en Stephanie Gevers te koop, tel.: 04132-60613. Denk er altijd om dat huiszwaluwen kolonievogels zijn, zodat het raadzaam is meerdere nesten op te hangen. Tevens moet er rekening mee gehouden worden dat de zwaluwen graag op regenvrije plaatsen bouwen. Om overlast van uitwerpselen te voorkomen, bijvoorbeeld boven ramen en voordeuren, is het raadzaam een mestplankje aan te brengen. Het is onwaarschijnlijk,

maar er zijn nog steeds mensen die om deze reden het nest van de huiszwaluw afstoten. De oplossing voor dit probleem is hierboven gegeven.

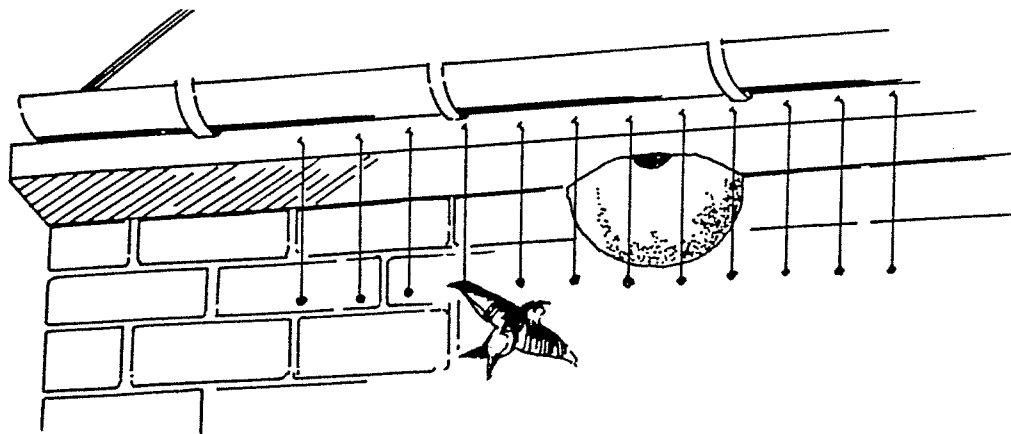
Er zijn drie noodzakelijke voorwaarden voor huiszwaluwen om met succes te kunnen nestelen: een geschikte nestplaats, het goede materiaal om hun nest van te kunnen bouwen en een overvloedige hoeveelheid voedsel.

Voor de Udense huiszwaluw zijn bovengenoemde voorwaarden blijkbaar aanleiding geweest om hun heil elders te zoeken. De laatste tien tot vijftien jaar is deze soort ook binnen de gemeentegrenzen sterk in aantal achteruit gegaan. Aanwijsbare oorzaken zoals in dit artikel beschreven klinken aannemelijk, doch statistische gegevens om het een en ander te onderbouwen ontbreken.

Enkele jaren geleden heeft Vogelwacht Uden pogingen ondernomen om een huiszwaluwen-campagne op touw te zetten. Via publicaties in de plaatselijke media werd gevraagd om alle waargenomen broedgevallen door te geven. Een enkele terugmelding kon geregistreerd worden, zodat de actie als mislukt beschouwd kon worden.

Tegelijkertijd hebben SOVON en RIN (Rijks Instituut voor Natuurbeheer) de handen ineengeslagen om het reilen en zeilen van de huiszwaluw te volgen. Het onderzoek, dat volgens de methode van het Bijzondere Soorten Project (=BSP) plaatsvindt is nu reeds succesvol. Tal van gebieden binnen Nederland zijn onderzocht op het voorkomen van huiszwaluwen. Een van de conclusies is dat in de onderzochte gebieden, zowel in 1989 als 1990 de stand gelijk is gebleven. In Noord Brabant was de soort zelfs iets toegenomen, in de rest van Nederland veelal iets afgenomen. Jaarlijks herhaalde tellingen van vaste gebieden zijn van groot belang om vast te stellen hoe de stand zich in de komende jaren zal ontwikkelen. Het tellen van huiszwaluwen is leuk en hoeft, in tegenstelling tot inventarisatie van de meeste zangvogels, niet op onmogelijke tijdstippen plaats te vinden. Bovendien kunnen huiszwaluwen pas goed worden geteld in juli en augustus. Het meedoen aan het huiszwaluwenproject hoeft dus niet ten koste te gaan van andere broedvogeltellingen in het voorjaar. Misschien dat Vogelwacht Uden zich er in de nabije toekomst verdienstelijk voor kan maken. Het gaat per slot van rekening om een bedreigde vogelsoort.

Peter Noy

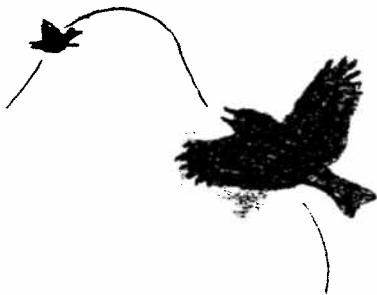
Publiekswandeling Tweede Paasdag

Om even voor 8 uur verzamelen zich een vijftigtal personen bij Bezoekerscentrum Slabroek in Uden. Ze nemen deel aan de publiekswandeling van de Vogelwacht Uden e.o.

De bezoekers worden over vier groepen verdeeld. Iedere groep heeft één of meerdere gidsen.

Even na achten gaat iedere groep op weg om zijn route af te leggen.

Onze route is als volgt: de Erenakkerstraat aflopen tot aan het natuurpark "De Maashorst". Door de poort tot aan het wildrooster. Daar links het zandpad in. Deze aflopen tot aan het fietspad en weer door een poort. Dan links naar het "vierlandenpunt". Daar schuin naar links lopen tot aan het poortje. Door het poortje en dit pad helemaal uitlopen tot aan het fietspad. Daar linksaf en dan weer terug naar het Bezoekerscentrum.

Onze groep bestaat uit 15 personen. Van de Vogelwacht 7 leden, het I.V.N. 2 leden en 6 bezoekers.

We zijn nog maar een paar meter onderweg of de eerste waarnemingen worden al genoteerd. Zoals de Zwarte Roodstaart, Merel, Spreeuw, Ekster. We vervolgen onze weg via het zandpad naar de eerste poort van het natuurpark. Op dit zandpad ontdekken we spo-

ren van een ree, een vinkachtige en een fazant. Hier hebben we ook een mooie waarneming van een Veldleeuwerik. Zoals hij vanaf de grond opvliegt en dan steeds hoger klimt, ondertussen het hoogste lied zingend, totdat hij niet meer zichtbaar is. Om op een gegeven moment als een steen naar beneden te komen.

Het eerste stuk door het natuurpark is vrij rustig, qua vogelwaarnemingen. Rechts van het eerste wildrooster in het natuurpark nemen we een vrouwtje Blauwe Kiekendief waar. Ze vliegt laag over de grond op zoek naar voedsel. Na een tijdje vervolgen we met 9 personen onze route. De 6 bezoekers besluiten rechtdoor te lopen daar ze deze route al eerder gelopen hebben. Halverwege het zandpad ontdekken we rechts in braamstruiken een paartje Roodborsttapuit. En schuin voor ons in een andere strook met bomen en braamstruiken de Klapekster.

We zijn inmiddels bij het fietspad angekommen en ontdekken bij het volgend wildrooster dat we passeren dat men padden-trapjes heeft geplaatst.

We passeren inmiddels al weer de laatste poort en zijn nu weer buiten het natuurpark. Het laatste stuk van onze route bevindt zich langs de bosrand. Aan deze bosrand ligt het stro los. Waarschijnlijk door de personen die daar het land bebouwen neergegoid.

Jolanda neemt enkele strohalmen en maakt even een leuk klein vogelnestje en plaatst deze in een boom. Er worden verschillende leuke opmerkingen over en weer geplaatst. De leukste is dat Jan opmerkt dat het stro goed nestmateriaal zou zijn voor zijn kanaries. Jolanda biedt aan om in de grote zak van haar trui wat stro mee te nemen.

Ze verwacht natuurlijk niet dat Jan van haar aanbod gebruik maakt. Wat hij natuurlijk wel doet. Maar een paar honderd meter verder heeft ze het toch maar weer aan de bosrand neergelegd, het gaat maar om een geintje.

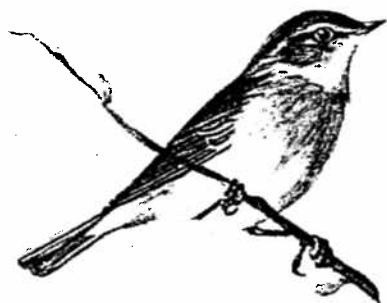
Het laatste stuk van de route wordt verder rustig afgewandeld. Rond een uur of tien zijn we weer bij het Bezoekerscentrum aangekomen.

We zijn de eerste groep die teruggekeerd is van de wandeling. We nuttigen een kopje koffie of warme chocolademelk. Ondertussen keert ook een andere groep terug. Als ik huiswaarts ga komt nog een groep terug van zijn wandeling. De laatste groep heb ik niet meer gezien.

Het is een hele leuke wandeling geweest. Tot slot geef ik nog een opgave van de vogelwaarnemingen van onze groep. (op alfabetische volgorde)

Blauwe Kiekendief	Matkop
Boomkruiper	Merel
Buizerd	Pimpelmees
Ekster	Roodborst
Fazant	Roodborsttapuit
Fitis	Sperwer
Geelgors	Spreeuw
Groenling	Tjiftjaf
Grote Bonte Specht	Veldleeuwerik
Havik	Vink
Heggemus	Vlaamse gaai
Holenduif	Winterkoning
Houtduif	Witte kwikstaart
Huismus	Zilvermeeuw
Kauw	Zwarte kraai
Kievit	Zwarte roodstaart
Klapekster	Zwarte specht
Kneu	
Kokmeeuw	

Anita van de Acker

Hemelvaartexcursie Foret d' Argonne

Zoals de meesten van jullie wel weten zijn we met 18 personen gedurende de periode van 9 t/m 12 mei naar Noord-Frankrijk op excursie geweest. Met een vijftal auto's (nou ja, Pieters auto lijkt meer op een vliegtuig) kwamen we met prachtig weer na ongeveer 6 uur rijden bij ons hotelletje aan. In een zeer mooi typisch Frans dorp. Vergeef mij deze lyrische uitspraken, maar waar in Nedeland vind je nog een dorp waar midden tussen de bebouwing zoveel vogels broeden. Ik bedoel dan vooral de boerenzwaluw en de zwarte roodstaart. Op elke hoek van de straat kwamen we ze wel tegen. Ondanks dat de Fransen niet veel om vogels geven, geven ze de vogels in en om het huis toch volop de gelegenheid om er te broeden. Zo zagen we een huis waar een raam middendoor gesneden was om de boerenzwaluw erin te laten broeden. Even verderop een landhuisje waar tegen de avond tientallen vleermuizen uit spleten tevoorschijn kwamen. En overal half vervallen schuren en leegstaande huizen. Kortom, een eldorado voor vogels. Zo kan het dan ook gebeuren dat je midden in het dorp de volgende vogels tegenkwam: boerenzwaluw, zwarte roodstaart, gekraagde roodstaart, Europese kanarie, boomklever, grote gele kwikstaart, ijsvogel, kramsvogel, groenling, putter en geelgors. Vooral een boomklever die in een muur van een elektriciteitscentrale zat te broeden, trok onze aandacht. Nou in zo'n Frans dorp zaten we dus in een hotel met een kleine bar waar 's morgens vroeg Jan en alleman komt koffie drinken (of iets sterkers). De kamers waren sober, maar zagen er uitstekend verzorgd uit. Ook het eten met de daarbij behorende Franse wijn smaakte uitstekend, zodat we niets te kort kwamen.

De eerste dag in Foret d' Argonne:

Na aankomst in het hotel zijn we al weer vrij snel de auto ingestapt en zijn we naar het eigenlijke "Foret" gereden. Dit is een eiken-/beukenbos van een honderd jaar oud, prachtig om door te lopen, maar vogels vind je er minder. (Wel aanwezig zijn goudvinken en vuurgoudhaantjes.) Toch hebben we die middag kunnen genieten van de planten en de salamanders die in het bos aanwezig waren. Een mooie plant die we daar o.a. zagen is het vogelnestje. Dit is een bruin gekleurde orchidee die helemaal geen bladgroen heeft. Maar de meeste indruk die dag maakte op ons wel de salamanders. Overal vind je hier in de bossen wel karresporen (gevormd door de zware machines die de boomstammen uit het bos halen) waar nog een klein laagje water in staat. Welnu, in dit kleine laagje water bevonden zich tientallen watersalamanders. Nog een leuke waarneming die middag was de grauwe klauwier. Deze vogel vangt insecten, muizen en ook wel eens kleine vogels en spiest deze aan een doornige struik om ze op een later tijdstip op te eten. De struik dient dus als een voorraadkamer.

De tweede dag.

Deze dag stond in het teken van een bezoek aan het "Lac de Belval". Dit is een klein vismeertje in de buurt van het plaatsje Belval. Hier zie je verschillende soorten rietvogels zoals de grote karekiet, een vogel die in Nederland inmiddels zeldzaam is, maar zich in de omgeving van Foret d' Argonne nog prima thuisvoelt, getuige het feit dat we later op de dag ook een grote

karekiet bij een klein watertje midden in een dorp tegenkwamen. Verder vind je hier nog de rietzanger, de kleine karekiet en de rietgors. Boven het water zie je verschillende roofvogels zoals de rode- en de zwarte wouw, de buizerd, de sperwer en de boomvalk. Later op de dag zijn we nog wezen kijken in de omgeving van Braux om eventueel de griel nog te zien. (Hier had ik vorig jaar met Vogelbescherming de griel gezien.) Jammer genoeg vond ik wel de precieze plaats waar de griel het vorige jaar zat, maar de griel zelf bleef spoorloos. Toch maak je zo'n tocht niet voor niets want we hebben wel mooi de gele kwikstaart, de grauwe gors en de grauwe kiekendief gezien.

Voor al de laatste twee soorten zijn soorten die je in Nederland nauwelijks tegenkomt. 's Avonds na het avondeten gingen we ook nog even met een paar man rondwandelen. (niet te verzadigen) net buiten het dorp zagen en hoorden we de sprinkhaanrietzanger (waar vind je die nog in Nederland, slik) en zong volop de nachtegaal.

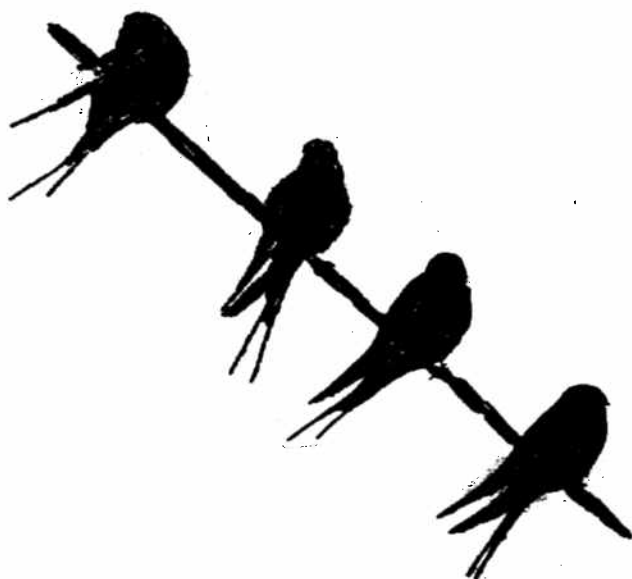
De derde dag

Dit was de wandeldag. Er splitsten zich twee groepen, de korte wandelgroep en de lange wandelgroep. We hebben die dag door een prachtig afwisselend landschap gelopen met uiteraard veel soorten vogels zoals de grauwe klauwier, roodborsttapuit, oeverloper, grauwe vliegenvanger, geelgors, putter, Europese kanarie, boerenwaluw, huiswaluw, gierwaluw enz. Tegen de middag kwamen we in een piepklein dorpje aan (ongeveer tien boerderijen en een kerk). We wilden hier onder het genot van een drankje onze boterhammen opeten, maar in het hele dorpje was geen café te bekenen. Gelukkig konden we van een inwonster van het dorp wat flessen water kopen en hebben we op het dorpsplein toch heel gezellig onze boterham kunnen opeten. Opeens, een hoop herrie en toen kwam de andere groep om de hoek kijken. Zonder dit van te voren afgesproken te hebben was dit dus mooi toeval dat we beiden op dezelfde plaats onze boterhammen wilden nuttigen.

De laatste dag.

Dit was al weer jammer genoeg de dag om huiswaarts te keren. De meesten wilden al vroeg thuis zijn zodat er alleen gelegenheid overbleef om even langs het watertje achter het hotel te lopen. Hier zagen we toch nog vlug weer de grote gele kwikstaart, de boomklever, de kramsvogel enz. Daarom als afsluiting toch maar weer de woorden Waar vind je dit nog in Nederland!!! Voor Foret d' Argonne het woord: SCHITTEREND.

John Hermans

Dat Theo een druk bezet man is bleek bij het maken van een afspraak, vele dagen en avonden bleken bezet, want een grote hobby van de familie is paarden. Uiteindelijk werd het vrijdagavond. Hadden wij even geluk, heerlijk gebak bij de koffie een vrijdagavondgewoonte, en voor de hond een koekje. Door Tip

de hond komt Theo veel in de natuur, hij wandelt heel wat af in het Raampark en bos. Het begrazingsgebied wordt met de hond gemedend. Je zou maar als buffer dienen tussen nieuwsgierige koeien en een bange jachthond. Over jacht gesproken, hier was ik als jongen al snel van genezen zo vertelde Theo: (toen nog woonachtig in Driebergen, waar ontzettend veel gejaagd werd.) Ik mocht ook eens mee om de honden vast te houden en dat valt zeer zeker niet mee met ijskoude handen, en de gevangen eenden in de andere hand, aan een ijzerdraad. Zo heeft Theo "iets" van vogeltjes geleerd door een echte vogeltjesvanger, niet alleen vogelgeluiden maar ook hoe je kieviten over de grens moet smokkelen, als een kievit "kie-vit" roept komt hij bij "vit" omhoog, duw je hem dan in een plat kistje dan kan hij alleen maar 'ki-ki' roepen en weten ze bij de grens niet wat je vervoert. Via een publiekswandeling kwam Theo in contact met de Vogelwacht waar hij in 1988 donateur van werd. Dat vond hij echter niets, maar een dooie boel, zodat zijn vrouw het donateurschap omzette in een lidmaatschap. Dit was echter tot Theo's ergernis, hij wist nl. niet of hij aan alle "verplichtingen" kon voldoen, die in de reglementen vermeld stonden. Uiteindelijk is het toch allemaal goed gekomen en is Theo toch actief lid. Hij houdt zich met verschillende dingen bezig, zoals de piepcursus, het controleren van nestkastjes en bij activiteiten met de Groenhoeve. Buiten de Vogelwacht en de paarden zijn Theo en zijn vrouw lid van het IVN waar zij zich met het scholengidsen bezig houden. Als er tussen al die bedrijven door nog tijd over is, zit hij te genieten van boomkruiper en andere vogels die dankzij begroeiing van de buren in zijn tuin komen. Zijn eigen tuin is niet voor vogels ingericht, omdat tuinieren niet zijn "grote" hobby is. Maar ja, je kunt niet alles leuk vinden en zoals we nu weten is er ook bijna geen tijd meer voor. Ook onze tijd was om, en wij vertrokken na een gezellig avondje weer richting onze Anouk die lekker dwars in haar bed lag te slapen, en niets had gemerkt dat wij weg waren geweest.

Gina Hermans

Buitenlanders op bezoek!!

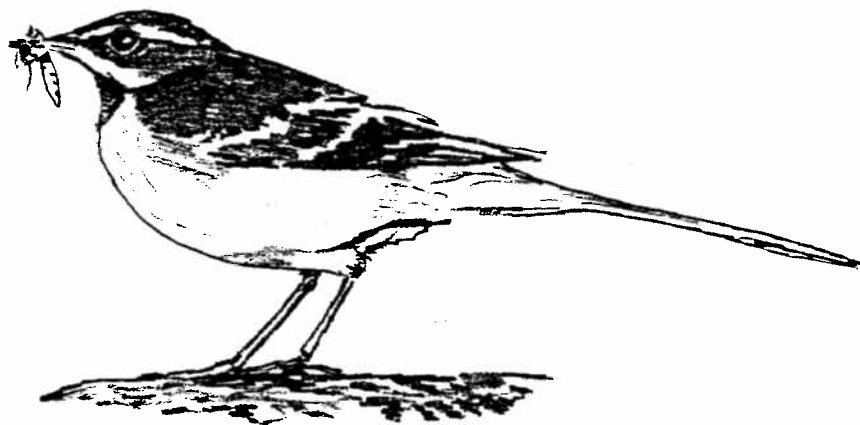

Enige dagen na ons fantastische verblijf in Frankrijk (Foret d' Argonne) dacht ik hoe is het met "onze" oeverzwaluwen gesteld. Vandaar dat ik weer eens 'Hemelrijken' ging. Op dat moment waren er al zo'n 50 paartjes hun nestje aan het graven. Gelukkig alweer een vooruitgang op het vorige jaar, terwijl verwacht mag worden dat er op dit moment nog meer paartjes bijkomen. Afijn, over de oeverzwaluw nu genoeg verteld. Een andere vogel trok namelijk veel meer de aandacht. Het betrof hier echter een soort met nogal wat buitenlandse familie. Zijn er al leden die iets vermoeden? Ooit gehoord van de gele kwikstaart? (*Motacilla flava flava*) en de noordse gele kwikstaart (*Motacilla flava thunbergi*) en de engelse gele kwikstaart (*Motacilla flava flavissima*)? De gele kwikstaart was de talrijkste van het gezelschap, buiten de witte kwikstaart. Zo'n 150 witte kwikstaarten waren op dat moment rondom de plas te zien, daartussen zeker meer dan 60 gele kwikstaarten. Omdat ik wist dat deze laatste nogal wat buitenlandse familie heeft heb ik daar mijn aandacht extra op gericht. De koptekening verschilt namelijk per soort. Uiteraard valt het op dat de gele kwikstaart geel van kleur is. De kop van de gele kwikstaart is echter niet geel maar bestaat uit drie kleuren. Het petje is donkerblauw van kleur, het masker is wat zwarter blauw en voorzien van een witte oogstreep. Mijn aandacht werd ruimschoots beloond, tussen de gele kwikstaarten waren ook enkele engelse gele kwikstaarten te zien. De kop van deze soort is overwegend geel van kleur, zowel pet als masker zijn iets donkerder geel van kleur. Hierbij bleef het echter niet, ook twee noordse gele kwikstaarten lieten zich bewonderen. Deze lijkt veel op de gewone gele kwikstaart, maar mist de witte oogstreep. Het komt maar zeer zelden voor dat je op een dag 3 soorten gele kwikstaarten ziet. Dit zijn echter geen blijvers.

Het is wel zo dat de gelekwikstaart hier broedt. Ook op het Hemelrijk!! Zo'n drie tot vier paartjes zitten te broeden op de weilanden rondom het Hemelrijk. De engelse gele kwikstaart kunnen we tegenwoordig ook in Nederland broedend aantreffen. Het broedgebied is echter beperkt tot de Waddeneilanden en het westen van Nederland. De top verblijft tussen Naaldwijk en Haarlem. De hoofdmoot broedt echter, zoals de naam al doet vermoeden, in Engeland. In Nederland broedt deze soort voornamelijk in de bollenvelden. Of we in dit geval dus te maken hebben met doortrekkers of blijvers zal altijd een vraag blijven. Anders is dit met de noordse gele kwikstaart. Dit is een echte doortrekker. Vanuit de (sub) tropische streken uit Afrika ondernemen ze de trek naar de noordelijke helft van Scandinavië. En op deze trekweg doen ze ook Nederland aan. Zo te zien ook wel eens in gezelschap van andere neven.

Een gewone dag uit het leven van een, zeker in het voorjaar en zomer, boeiend Hemelrijk. Helaas kom ik er nog veel te weinig leden tegen. Zo ver weg is het toch niet. Zeker in dit jaargetijde is het Hemelrijk altijd goed voor verrassingen. Dus tot ziens.

Jan - Willem Hermans.

Inventarisatie Maashorst

De inventarisatie 1991 is alweer enige tijd in volle gang en hierbij zie je voor het eerst de resultaten van de eerste vijf wandelingen.

Er is gelukkig weer voldoende animo. Zoals je kunt zien heeft alleen op 3 februari de inventarisatie van gebied 3, de Schaijkse heide bij de drie vennetjes, niet door kunnen gaan omdat er te weinig mensen waren.

De maand mei was wel heel erg rustig op het gebied van vogeltjes tellen. Dat de maand mei de vogelmaand bij uitstek is heeft zich namelijk ook vertaald in een meer dan volle agenda met allerlei activiteiten: de reis naar Foret D'Argon, de gezamenlijke trip met het IVN, een publiekswandeling plus de lange weekends. Dit alles is natuurlijk prachtig, maar voor de enthousiaste inventariseerders was het jammer dat het bestuur juist in deze maand hiervoor geen gaatje wist te vinden.

Hierover echter niet getreurd en gezeurd, er doen zich dit jaar nog voldoende gelegenheden voor om op pad te gaan. Of het al de invloed is van het nieuwe begrazingsproject weet ik niet, maar het word steeds interessanter om mee te lopen. Als je goed op de lijst kijkt zie je een aantal niet alledaagse soorten zoals de klapekster, frater, kwartel en roodborsttapuit. Dus, zet je wekker eens wat vroeger op zondag, trek je stoute schoenen aan en loop eens lekker mee. Dat je veel van vogels en hun geluiden moet kennen om mee te kunnen inventariseren is een groot misverstand. Toen ik voor de eerste keer mee liep kon ik nog geen musje van een vink onderscheiden. Nu lukt me dat negen van de tien keer wel, dus er is nog hoop...

Peter Wienbelt

• Vogelwacht Uden E.O. Inventarisatie 1991

tot # inventarisaties 5	13 jan	3 feb	10 mrt	7 apr	21 apr	totalen per gebied		totaal voor de Maashorst						
gebied ---->	tot	tot	tot	tot	tot	1	%	2	%	3	%	tot	%	trefkans
aalscholver														
barmsijs														
blauwe kiekendief		1				1	20					1	7	
boeren zwaluw														
bonte kraai	8							1	20	7	25	8	15	
boomkruiper	3		6	5	4	10	80	6	80	2	50	18	70	
boomleeuwerik			1	1	3			1	20	4	75	5	32	
boompieper				3	29	11	40	3	20	18	50	32	37	
buiserd	7	5	4	7	3	12	100	8	80	6	75	26	85	
ekster	2		2			3	40			1	25	4	22	
fazant			3	4		3	40	3	40	1	25	7	35	
fitis				34	54	20	40	19	40	49	50	88	43	
fluiters														
frater		5						5	20			5	7	
geelgors	29	64	22	15	24	72	100	54	100	28	100	154	100	
gekraagde roodstaart					4					4	25	4	8	
gele kwikstaart														
goudhaantje	35	29	30	7	6	57	100	30	40	20	75	107	72	
grasmus					2			1	20	1	25	2	15	
graspieper			1	9	51	14	60	40	20	7	25	61	35	
grauwe vliegenvanger														
groene specht	2		1			2	40	1	20			3	20	
groenling		2						2	20			2	7	
grote bonte specht	11	5	10	9	12	22	100	12	80	13	100	47	93	
grote lijster	5	1	1	2	7	7	60	3	40	6	100	16	67	
havik	1		4	5		6	40	1	20	3	50	10	37	
heggemus	2		7	7	6	8	60	12	80	2	50	22	63	
holeduif	26		6			3	40	5	40	24	25	32	35	
houtduif	18	23	95	13	28	144	100	24	100	9	75	177	92	
huiszwaluw														
kauw			5	4	1	8	40	1	20	1	25	10	28	
keep			1			1	20					1	7	
kievit			17	9	41	18	60	10	60	39	75	67	65	
klapekster	1	2	1			1	20	3	60			4	27	
kneu				7	18	4	20	4	20	17	50	25	30	
koekoek														
kokmeeuw (ov)	372	20	4							2	25			
kolgans	1221	108				267	40	614	40	448	25	1329	35	
koolmees	39	23	28	20	20	70	100	38	100	22	100	130	100	
koperwiek	2		36			14	40	4	20	20	25	38	28	
kramsvogel	34	5	63		5	39	80	68	40			107	40	
kruisbek				4						4	25	4	8	
kuifmees	8		10	3	2	16	80	1	20	6	100	23	67	
kwartel														
matkopmees	2	10	4	1	5	12	60	6	80	4	75	22	72	
merel	10	8	14	8	18	25	100	17	100	16	75	58	92	
patrijs		9	2			9	20	2	20			11	13	
pimpelmees	16	15	15	9	18	42	100	21	100	10	75	73	92	

• Vogelwacht Uden E.O. Inventarisatie 1991

tot # inventarisaties 5	13 jan	3 feb	10 mrt	7 apr	21 apr	totalen per gebied	totaal voor de Maashorst					
gebied --->	tot	tot	tot	tot	tot	1 % 2 % 3 %	tot %	trefkans				
rietgors	3	3	11	8	2	17 80	7 40	3 50	27	57		
ringmus	55	60				5 20	110 40		115	20		
roek		1	5			1 20		5 25	6	15		
roodborst	7	1	12	14	21	25 100	13 80	17 100	55	93		
roodborsttapuit				3	3	4 40	1 20	1 25	6	28		
scholekster			4	1	7	9 40	2 40	1 25	12	35		
sperwer		3	26	28	1	62 60	37 80	17 50	116	63		
spreeuw	58	2	13	9	4	28 80	11 60	9 75	48	72		
staartmees	20		5			6 40	3 20		9	20		
sijsje	4		1	10	7	11 60	5 40	2 50	18	50		
tjiftjaf		2	4	2	3	3 40	7 80	5 100	15	73		
torenavalk	4											
tortelduif												
tuinfluiter												
veldleeuwerik	96	60	40	13	20	72 100	83 100	74 100	229	100		
vink	30	2	68	25	51	75 80	54 100	47 100	176	93		
vlaamse gaai	7	4	8	8	7	13 100	10 100	11 100	34	100		
vuurgoudhaantje												
watersnip	1							1 25	1	8		
wielewaal												
wilde eend			1	2	6		2 20	7 75	9	32		
winterkoning	2	4	3	5	4	13 100	3 60	2 50	18	70		
witgatje												
witte kwikstaart			1	2		2 40		1 25	3	22		
wulp			6	6	1	1 20	6 40	6 75	13	45		
zanglijster			11		10	10 40	6 40	5 25	21	35		
zilvermeeuw (ov)	59	120	27	2		97 80	110 20	1 25	208	42		
zwarte kraai	21	8	92	19	19	36 100	29 100	94 100	159	100		
zwarte mees	2	3	8	4	4	12 100	2 20	7 75	21	65		
zwarte roodstaart					5	1 20		4 25	5	15		
zwarte specht			2	1	1	3 40	1 20		4	20		
zwartkop					5	1 20	4 20		5	13		
aantal waarnemingen	29	16	35	31	33							64

Bijzonder waarnemingen

Dat het de moeite waard is om in Uden en omgeving ogen en oren goed de kost te geven blijkt wel uit dit overzicht "bijzondere waarnemingen". Door diverse vogelwachters worden er in bossen, velden, plassen en zelfs in achtertuinen de nodige vreemdelingen waargenomen. Gelukkig neemt een steeds grotere groep de moeite om dit even door te geven. De een nog enthousiaster dan de ander. Zo belde Willy Bergmans dolgelukkig op dat hij op 5 mei een boomvalk en op 8 mei een koppeltje appelvinken had gezien.... in Mill. Nou valt Mill eigenlijk buiten het gebied van "Uden e.o." maar vanwege Willy's geestdrift toch een eervolle vermelding. (En nou maar hopen dat Willy weet dat niet elke valk die in een boom zit een boomvalk is en elke vink met een stukje appel in zijn snavel een appelvink is.)

DATUM	AANT	SOORT	LOKATIE	WEERSGESTELDHEID	KOMMENTAAR
Jun 03, 1990	1	blauwe kiekendief	Maashorst	licht bewolkt	
Sep 22, 1990	4	putter	Hemelrijk	licht bewolkt	overvliegend
Sep 22, 1990	5	oeverloper	Hemelrijk	licht bewolkt	
Sep 22, 1990	2	bonte strandloper	Hemelrijk	licht bewolkt	
Sep 22, 1990	2	kleine strandloper	Hemelrijk	licht bewolkt	
Sep 22, 1990	3	witgatje	Hemelrijk	licht bewolkt	
Sep 23, 1990	1	zwarte roodstaart	Maashorst	half bewolkt	late waarneming
Sep 25, 1990	2	bontbekplevier	Hemelrijk		
Sep 25, 1990	2	bonte strandloper	Hemelrijk		
Sep 25, 1990	2	witgatje	Hemelrijk		
Sep 28, 1990	1	bosuil	Odiliapeel		was gewond
Sep 29, 1990	37	kruisbek	Maashorst		
Sep 30, 1990	1	rode wouw	bij bezoekerscentrum		
Oct 01, 1990	1	steenuil	weg Uden-Reek	licht bewolkt	
Oct 06, 1990	2	gauwe gans	over Groenhoeve		
Oct 10, 1990	3	gauwe gans	over Groenhoeve		
Oct 10, 1990	42	aalscholver	over Groenhoeve		
Oct 17, 1990	2	paapje	Heideweg	bewolkt	voor inventarisatie
Oct 17, 1990	1	zwarte roodstaart	Heideweg	bewolkt	voor inventarisatie
Oct 18, 1990	1	tjiftjaf	Uden centrum		zingend !!
Oct 20, 1990	52	aalscholver	over Groenhoeve	mooi weer	in trekvlucht
Oct 21, 1990	1	zwarte roodstaart	Den Brier 112	mooi zonnig	late waarneming
Oct 21, 1990	24	aalscholver	over Groenhoeve	mooi zonnig	in trekvlucht
Oct 21, 1990	7	boomleeuwerik	Heideweg	mooi weer	
Oct 21, 1990	1	geelgors	Maashorst	mooi weer	zingend !!
Oct 21, 1990	1	smelleken	Maashorst telpost 5	stormachtig	jagend
Oct 28, 1990	1	bonte kraai	Brobbelbies	regen	
Oct 30, 1990	1	boomvalk	bij Zeeland	regenachtig	
Nov 04, 1990	1	hop	bij observatietoren	licht bewolkt	
Nov 24, 1990	33	goudplevier	Slabroekseweg		
Nov 25, 1990	2	watersnip	Bezoekerscentrum		
Nov 25, 1990	50	kraanvogel	Heufkens		
Dec 01, 1990	2	slechtvalk	Akkerstraat		
Dec 01, 1990	1	klapekster	3 vennen (geb. 3)		
Dec 01, 1990	15	frater	Heideweg		
Dec 02, 1990	1	blauwe kiekendief	Palmstraat		
Dec 02, 1990	22	kolgans	Weversweg		
Dec 02, 1990	1	klapekster	Heideweg		
Dec 11, 1990	1	zaagbek	Hofmans plas		
Dec 20, 1990	2	kruisbek	Tuin Fam. Gevers		
Dec 30, 1990	15	brilduiker	Hemelrijk		
Feb 18, 1991	1	blauwe kiekendief	Gebiedje 3		
Feb 18, 1991	50	kolgans	Schaijkse heide		
Feb 18, 1991	1	klapekster	Gebiedje 2		
Feb 22, 1991	1	houtsnip	Tuin Edith & Jos		
Feb 23, 1991	1	rode wouw	Brobbelbies		
Feb 23, 1991	1	smelleken	Heideweg		
Feb 23, 1991	3	blauwe kiekendief	Maashorst		
Feb 26, 1991	1	blauwe kiekendief	Slabroekse heide		
Mar 02, 1991	1	blauwe kiekendief	bossen Odiliapeel		
Mar 03, 1991	1	blauwe kiekendief	Bezoekerscentrum		
Mar 03, 1991	2	blauwe kiekendief	gebiedje 2		
Mar 03, 1991	1	klapekster	gebiedje 2		
Mar 03, 1991	1	blauwe kiekendief	kooldert		

Op stap ... de Maashorst

Ja vogelaars, deze keer wil ik jullie meenemen naar een gebied waar we allemaal vaak komen. Maar nu vertrekken we eens een keer niet vanaf de het Bezoekerscentrum maar vanaf een heel ander punt. Het valt mij namelijk op dat je wel vrij vaak vogelwachters tegenkomt als je wandelt bij de begrazingsgebieden of in de directe omgeving van het Bezoekerscentrum maar dat je zelden iemand tegen komt als je eens wat verder van dit centrale punt vandaan bent.

Daarom wil ik nu eens starten bij het Openlucht theater Naat Piek. Daar vlakbij start een mooie wandelroute die ik eens iets nader wil omschrijven. Ik heb het dan over de gele wandelroute.

Deze route (of een stuk ervan) loop ik zeker twee keer in de week, samen met mijn trouwe viervoeter.

Het eerste gedeelte van de route loopt via een breed zandpad het bos in maar na korte tijd kom je toch op de zogenaamde smallere paadjes. Het is trouwens wel goed opletten want de gele markeringspaaltjes zijn gemakkelijk te missen. De route voert door sparrenbos maar ook door enkele stukken loofbos.

Er zijn verschillende open plekken waar je veel kleine zangers kunt waarnemen waaronder roodborst, winterkoning en fitis.

Langs bijna de hele route is het mogelijk om mezen te bekijken.

En dan praat ik niet alleen over onze twee bekendste mezen maar ook over de staartmees, de zwarte mees en de kuifmees.

En met een beetje geluk hoor je af en toe de mooie roep van de zwarte specht die in deze omgeving zijn nest heeft. En, heb je nog meer geluk, dan kun je deze prachtige zwarte vogel met zijn rode pet bewonderen terwijl deze voedsel aan het zoeken is of een open plek in het bos oversteekt.

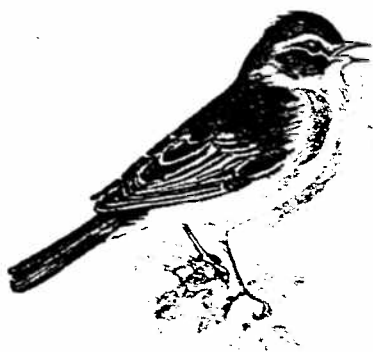
Ook de grote bonte specht en de groene specht zijn vogels die beide te horen en soms ook te zien zijn. Wat dat betreft is dit gebied nog erg spechtenrijk. Dit komt waarschijnlijk omdat er hier nog vrij veel oudere loofbomen langs de paden staan.

Het laatste stuk van de wandelroute loopt langs de uitkijktoren die jammer genoeg niet meer is wat hij hoort te zijn. Daar heb je weer vrij veel akkers en velden die je kunt afspeuren naar eventuele interessante vogels.

Nu heb ik eigenlijk genoeg verteld, in een zogenaamde vogelvlucht, van alles wat. Maar om een goede indruk te krijgen van dit stukje Maashorst moet je toch echt eens zelf gaan kijken. Het is een wandeling van ongeveer een uur, als je tenminste niet net als ik om de honderd meter weer ergens naar staat te kijken, want dan verdubbelt de tijd.

Tot de volgende keer,

Pedro van den Acker.

Even voorstellen . . .

Hallo, ik ben Peter van de Braak en ik woon in Uden, waar ik ook ben geboren en opgegroeid.

Vandaag ben ik 3 maanden lid van de Vogelwacht. En ik kan alleen maar zeggen dat ik het jammer vind dat ik niet veel eerder lid ben geworden.

Al vrij lang ben ik geïnteresseerd in de natuur en vooral in vogels. Sinds een paar weken doe ik mee met de piepcursus. Dat

was in het begin echt even goed luisteren en maar blijven herhalen. Veel vogelgeluiden lijken erg veel op elkaar en zijn ook niet altijd even herkenbaar. Als ik dan eindelijk het geluid herken komt Jan-Willem met een opsomming van de vogelgeluiden die op de achtergrond te horen zijn. Beetje bij beetje ga je dan toch wel de geluiden herkennen en weet je ook welke vogel erbij hoort. Al is het bij een wandeling in de natuur niet zo dat de vogels keurig om de beurt fluiten.

Eind april zijn we op excursie geweest in het gebied; Wormer- en Jisperveld. Best fris nog zo vroeg 's morgens, maar na een kop koffie zijn we op de boot gegaan. We waren nog maar net vertrokken met de boot toen we in een boom een mooie ransuil zagen. De gids die met ons meeging had tijdens de tocht erg veel

te vertellen over het hele gebied. Aan vogels ontbrak het er niet, we hebben dan ook vrij veel verschillende soorten gezien;

grutto's, tureluurs, slobbeenden, wintertaling, bruine kiekendief, kemphanen en regenwulpen. Omdat we (gelukkig) niet behoefde te roeien kregen we het ook niet echt warm en we waren blij dat Willy Bergmans voor al zijn vrienden een heerlijk bakkie koffie had meegenomen.

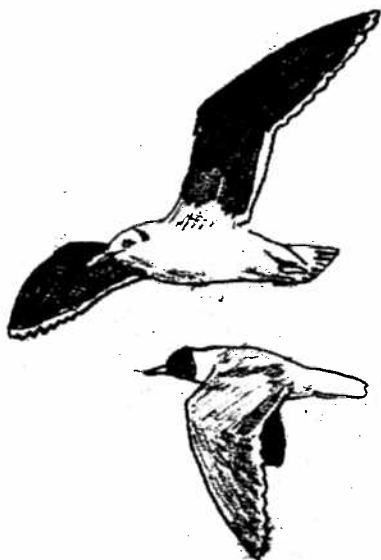
Op de terugweg zijn we met een aantal mensen uit de groep nog naar de Oostvaardersplassen gereden. Onderweg zagen we in een weiland een lepelaar. Bij aankomst in Flevoland hadden sommige bij de viskraam de verse vis uit het IJsselmeer geprobeerd. Toen we op de Knardijk aankwamen bleek al snel dat we niet

voor niets hierheen waren gereden. De aalscholvers vlogen met hele scholen af en aan. Na de dijk afgelopen te hebben hoorden

we al de blauwborst zingen. Dankzij de telescoop van Willy konden we deze ook goed bekijken. Verder zagen we nog, slobbeenden, bergeenden, kuifeenden, bruine kiekendieven en dwergmeeuwen, die ik niet meteen herkende. John had ze onderweg al gesignaleerd. Al met al was dit een erg geslaagde dag.

Ik hoop nog veel mee te mogen maken, ook de publiekswandeling van afgelopen zondag was gezellig. Er was een vrij grote opkomst, waardoor er zich veel verschillende groepjes vormden. Ikzelf liep met het groepje van Peter Noy en Willy Bergmans mee. Zo'n ochtendwandeling blijft leuk en leerzaam. De ene ziet en weet dit, de ander dat. We hebben die dag o.a. gezien en gehoord; boomleeuwerik, boompieper, tuinfluiter, geelgors, fazant, grote bonte specht, veldleeuwerik, torenvalk, buizerd, gekraagde roodstaart etc. Na twee uur gelopen te hebben zijn we nog even van de route afgeweken, want Willy wist een zwarte spechtenhol te zitten. Na zo'n 2,5 km kwamen we op de plek, waar de boom staat....eh stond. Ja zeg maar gerust stond, de boom was verdwenen (met specht en hol). Jammer, maar volgende keer beter!

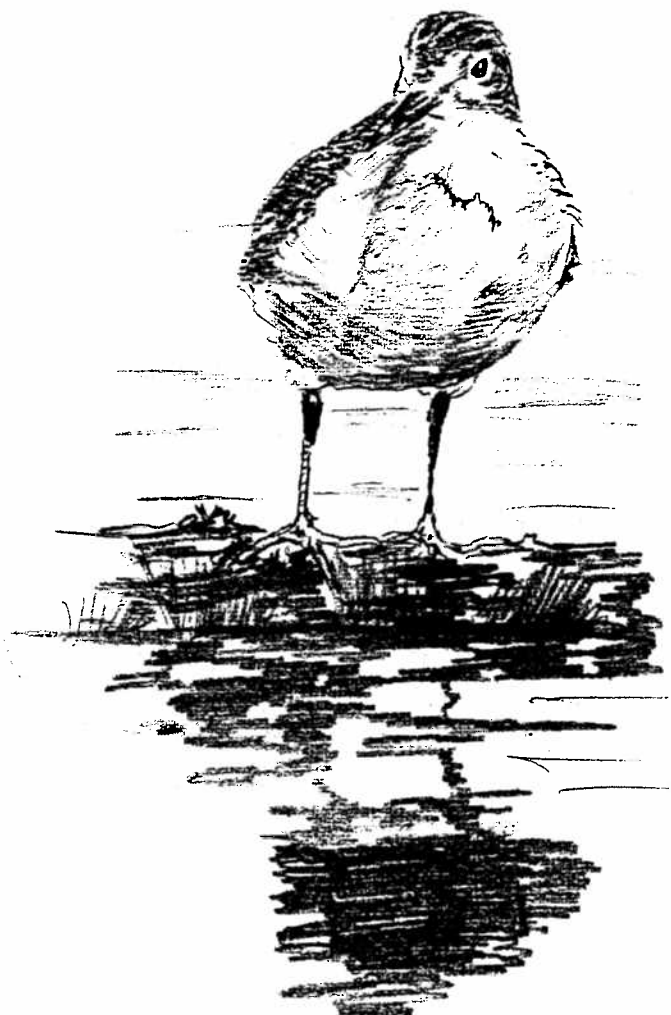
Peter van de Braak

Piepen op het Hemelrijk

Op 27 mei j.l. ging een kleine groep piepcursisten (5 personen) onder deskundige leiding van John Hermans naar het Hemelrijk in Volkel. Ondanks het frisse weer, 10 graden celcius, is het een zeer geslaagde wandeling geweest. In amper twee uur tijd werden 25 soorten waargenomen. Vermeldenswaard, althans voor mij waren de spotvogel, grote lijster met jongen en 3 gele kwikstaarten, die wij van dichtbij goed hebben kunnen bekijken. De zwaluwen vormden een zeer interessante groep, omdat alle hier voorkomende soorten het luchtruim bevolkten. Hierdoor konden de onderlinge verschillen in geluid, silhouet en vlucht goed worden waargenomen. Een in aanvang gevoerde discussie over een oeverloper of witgatje werd door John's telescoop snel beslecht. Een wandeling als deze is mijns inziens voor herhaling vatbaar, maar hopelijk met wat meer deelnemers. onderstaand lijst met waargenomen soorten.

gele kwikstaart
oeverloper
kleine plevier
Tureluur
scholekster
kievit
wulp
wilde eend
kokmeeuw
houtduif
turkse tortel
koekoek
grote lijster
merel
heggemus
fitis
grasmus
spotvogel
tuinfluiter
zwartkop
huiszwaluw
boerenzwaluw
oeverzwaluw
gierzwaluw
witte kwikstaart

Theo Thijssen

Excursie Wormer- en Jisperveld

Op zondag 27 april 1991 hebben een twintigtal leden van de Vogelwacht een vaarexcursie naar het Wormer- en Jisperveld in Noord-Holland meegemaakt. Weidevogels waren het thema van deze excursie. Er vertrokken om 7.30 uur zes auto's met gespannen vogelaars vanuit Uden. Wat zouden we nu weer beleven?

Ligging en begrenzing

Het Wormer- en Jisperveld ligt nabij Wormer en Jisp tussen de Zaan, het Noord-Holland Kanaal en de ringdijk van de Wijde Wormer. Dit brakwater-veenweidegebied omvat zo'n 2300 ha. Een groot gedeelte is in bezit van Natuurmonumenten. De wateren zijn, in tegenstelling tot de graslanden en rietlanden, vrij toegankelijk.

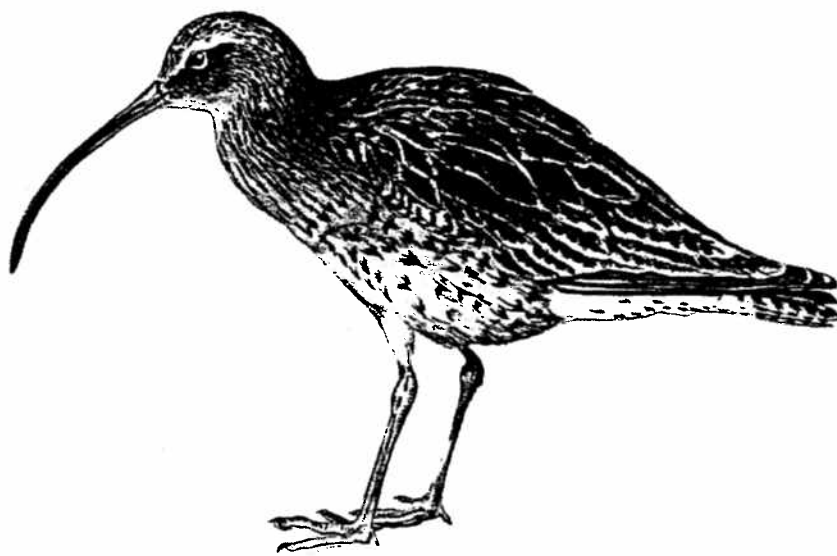
Ikzelf ben met (Piet) De Jong 'Intratours' naar het gebied gereden. In Wormer zelf stikte het van de reigers langs De Zaan (of waren we een paar keer langs dezelfde reiger gereden?). Uiteindelijk kwamen we rond 10.00 uur aan bij de Poel-boerderij. Na de ontvangst met koffie en thee en het nuttigen van brood werden we door schipper Martin en gids Ed in het bootje genomen voor een vaartocht door het gebied.

Polderlandschap

Heel vroeger bestond het Wormer- en Jisperveld uit hoogveen, dat zo'n 4 tot 5 meter boven de zeespiegel uitstak. Door ontwatering en ontginning is het gebied daarna op zeespiegelniveau terecht gekomen en later door inklinking zelfs zo'n 2 tot 3 meter beneden dit niveau gezakt. Vaarpolders hebben een eigen kunstmatige waterhuishouding. Van-wege de ligging onder de zeespiegel moet het overtollige water via molentjes worden uitgeslagen op boezemwateren, zoals De Zaan. Deze oude veenstroom mondt op haar beurt weer uit in het IJ.

Dit veenweidegebied bestaat uit een groot aantal eilandjes met weiland en hooiland en lokaal rietland en struweel/bos.

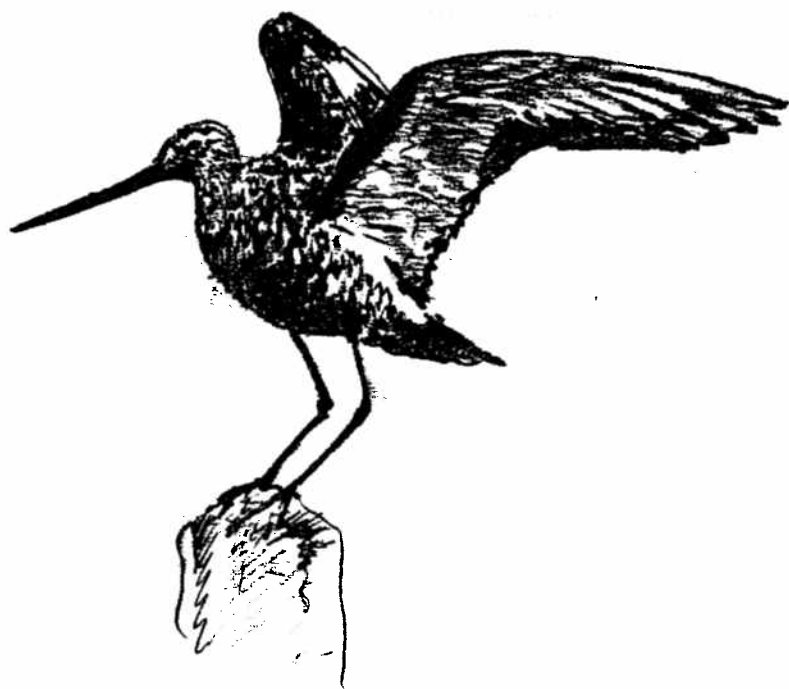
Ertussen liggen brede sloten en kleine plassen met slikkige oevers (Het Zwet, De Merken). Het water is vrij

voedselrijk/eutroof. De waterbodem zou eigenlijk een keer gebaggerd moeten worden. Verspreid in het gebied kom je verder veel hekjes en molentjes tegen, alsmede enkele verspreid liggende boerderijtjes.

Weidevogels, rietvogels en watervogels

Weidevogels waren het thema van deze vaarexcursie. Op de watersnip na hebben we op de hooilandjes/weilandjes alle

hier voorkomende weidevogels aangetroffen, zoals kievit, scholekster, grutto, tureluur, kemphaan, graspieper en veldleeuwerik.

In schaars voorkomende rietlandjes en rietzomen zaten enkele rietvogels, zoals rietzanger en rietgors. Roerdomp en waterral komen wel voor maar lieten zich niet zien of horen. Op de brede sloten en kleine plassen werden een groot aantal watervogels gesignaleerd, zoals meerkoet, waterhoentje, fuut, wilde eend, kuifeend, slobbeend, tafel-

eend, krakeend, smient (fluiteend), visdiefje en aalscholver. De dodaars werd niet gezien, maar komt er wel voor. Andere vogels, die we mochten aanschouwen waren bruine kiekendief, torenvalk, kokmeeuw, zilvermeeuw, oeverloper, bergeend, ekster, ransuil en (regen?)wulp. Ook liepen er enkele hazen door de graslanden. De noordse woelmuis liet zich helaas niet zien. De bootgangers werden wakker gehouden door de koffie, het dialect, de telescoop en de moppen van Willie Bergmans.

Bloemrijke hooilanden en veenmosrietlanden

Een aantal graslanden (weilanden/hooilanden) en rietlanden zijn botanisch van belang. Met name de hier aanwezige veenmosrietlanden ("trilvenen") zijn zeldzaam in Nederland. Op de graslanden worden pinksterbloem, paardebloem, kale jonker, rode klaver, veldzuring, boterbloem en verschillende beemdgrassen aangetroffen. Op de oevers staan soorten als oeverzegge, moeras-andijvie, waterzuring, watermunt, wateraardbei en echt lepelblad. Deze laatste soort is een typische brakwaterindicator. Veenmos en riet zijn de hoofdsporten van veenmosrietlanden. Verder wordt deze vegetatie gekenmerkt door zonnedaauw, dop-, kraai- en struikheide, kamvaren, koningvaren, stekelvaren en een aantal orchideeën, zoals gevlekte orchis, gewone orchis, rietorchis, harlekijn en zelfs malaxis. Indien veenmosrietlanden niet beheerd worden vormt zich op den duur een broekbos met elzen, struikwilgen, berken en bramen.

Inrichting en beheer veenweidegebied

Een weidevogelgebied vraagt om een speciale inrichting en een speciaal beheer. Zo vragen weidevogels een groot open gebied met hobbelige, ongelijkmatige graslanden met een hoge grondwaterstand, een lage veebezetting, een geringe bemesting met ruige stalmest en weinig verstoring via bebouwing en/of ontsluiting.

De graslanden worden gedeeltelijk extensief beweid door hetzij vlees-koeien (Limousin), hetzij schapen en gedeeltelijk gehooïd. Vrijwilligers helpen bij het maaien van hooilanden en rietlanden/rietkragen, het opschonen van sloten, het verwijderen van opslag, het plaatsen van nest-beschermers en het verscharen van vee.

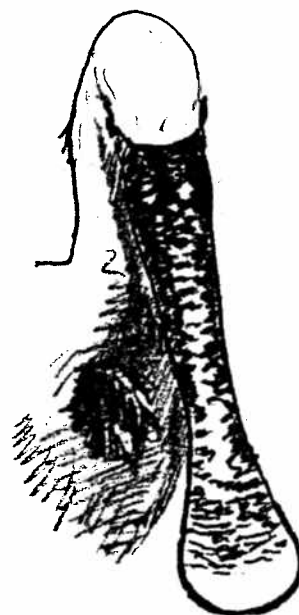
Via Oostvaardersplassen naar huis

Drie auto's reden via de Oostvaardersplassen terug naar Uden. Vanaf de snelweg Amsterdam-Hoorn was nog een lepelaar van nabij te bewonderen. Vanaf de dijk Enkhuizen-Lelystad werden kuifeenden, aalscholvers, knobbelzwanen en kokmeeuwen bekeken.

Op de Knardijk bij de vogelhut was het druk. De korte wandeling aldaar leverde de volgende soorten vogels op: fitis, kneu, tjiftjaf en winterkoning in het wilgenstruweel, rietgors, rietzanger, kleine karekiet en blauwborst in het riet, meerkoet en kuifeend op de plas en uiteraard bruine kiekendief en aalscholver in de lucht.

Om ongeveer 16.00 uur reden we terug naar huis. De schitterende vaarexcursie was voor mij reden genoeg om een voetbalwedstrijd af te zeggen, UDI-Gemert te missen en het winkelcentrum van Uden niet te bezoeken. Ga jij de volgende keer ook een keer mee?

April/Mei 1991
Ernest de Groot

Vergelijk verrekijk

Inmiddels al weer een jaar geleden stond er een uitgebreide test van verrekijkers in de Consumenten gids. (Juni 1990, nr 6) Naast het gebruikelijke vergelijkend kwaliteitsonderzoek staan er ook andere nuttige tips in. Zo wordt uit de doeken gedaan welke kijker geschikt is voor welk doel. Vogelaars kunnen volgens de gids kiezen voor een gewone 7 x 50, 8 x 40 kijker of een 8 x 30 compact kijker. Verder staan er enkele tips in "voor de winkel". Uiteraard is er ook aandacht voor zicht, gebruiksgemak, geschiktheid voor bril dragers en de prijs. Een goede kijker hoeft niet altijd duur te zijn. De Bob Prismatic 8 x 40 kost Fl. 105.- kwam als goed uit de bus. De kleine lichte Carton 8 x 21 (Fl. 190.-) is ook een goede keus. Als je je kijker met bril op wil gebruiken, is de Revue 369.933-7 L169534 B 8 x 40 (Fl. 170.-) de beste keus. Onbetwist de beste kijker uit de test is de dure compactkijker Zeiss Dialyt 523508 B 8 x 30 voor Fl. 1785.-. Hopelijk hebben aspirant kopers of andere geïnteresseerden wat aan dit artikeltje. Wil je een copy van de volledige test hebben, bel dan even. (04132-68198)

Peter Wienbelt

Vogel onder de loep... De wielewaal

Het jullie wel bekende melodietje "kom mee naar buiten allemaal, dan horen wij de wielewaal" gaat zeker niet op voor onze omgeving. Deze tropisch gekleurde vogel is bij ons in de omgeving maar matig aanwezig. Iemand die deze

schuwe bosvogel al eens heeft mogen aanschouwen zal inderdaad het tropische karakter van deze vogel kunnen beamen. Dit komt vooral door zijn fel geel gekleurde uiterlijk. Verder heeft de vogel zwarte vleugels en een zwarte staart. De vrouwtjes hebben zoals gewoonlijk binnen de vogelwereld een minder fel gekleurd uiterlijk. Ze zijn meer groen dan geel van kleur. Hierdoor lijkt ze een klein beetje op de groene specht.

Maar de wielewaal heeft grijszwarte vleugels in tegenstelling tot de groene specht. De wielewaal is een echte bosvogel

die zich ophoudt in de toppen van loofbomen. Daarom zie je hem dus weinig maar door zijn bekende zang "dudel- jo" weet je toch vrij gemakkelijk of er een wielewaal in een bosperceel aanwezig is. Het beste biotoop voor een wielewaal zijn vochtige loofbossen. Dit kan misschien een reden zijn dat ik in onze omgeving minder wielewalen hoor dan een jaar of tien geleden. Door verbeterde ontwatering en toenemende beregeningsinstallaties is de grondwaterstand in dit deel van Noord-Brabant beduidend lager gekomen. Ook door kappen van Amerikaanse eiken is plaatselijk de wielewaal verdwenen. Dit is bijv. het geval geweest in de bossen van Odiliapeel. Het beste gebied, dus de meeste kans voor de wielewaal, is in onze omgeving de Raktse en Loose Beemden en hier en daar in de Maashorst. De wielewaal komt pas in mei naar Nederland als de bladeren al flink aan de boom staan. Ook dit is een reden waarom je hem niet vaak te zien krijgt. Bovendien blijkt zijn opvallend geel/zwarte kleur als een echte schutkleur boven in het bladerdek te werken. De wielewaal vlecht een komvormig bouwsel in de vork van een tak en deponeert hierin 2 tot 4 eieren die na enige weken uitkomen. Het voedsel dat de jongen krijgen wordt gevormd door insecten. Al in augustus vertrekken de meeste wielewalen naar hun overwinteringsgebied in midden-/Zuid-Afrika. Meestal volgen ze een trekroute over Italië en niemand binnen een vogelwerkgroep zal zich dan verbazen dat er in het voor- en najaar vele wielewalen door de Italianen worden doodgeschoten. Laten we in ieder geval hopen dat dit tij zich keert en als dan de grondwaterstand ook nog omhoog gaat, dan houden we deze prachtige vogel in ieder geval in onze omgeving, en kunnen wij weer volop het lied "kom mee naar buiten allemaal, dan horen wij de wielewaal", zingen

John Hermans

Voorwoord Redactie

Dat het Vrijwillig Landschapsbeheer Uden (V.L.U.) ons aller bekend is moge duidelijk zijn. Regelmatig lezen we over bepaalde activiteiten en/of werkdagen in de verschillende kranten.

Recent zijn nog de twee voortrekkers van de V.L.U., Ernest de Groot en Willem Peters in de vaste rubriek 'Regio-kopjes' van Oost-Brabant Weekend, tot 'koploper' gebombardeerd. Genoemde rubriek is bedoeld om mensen uit de regio, die regelmatig van zich laten horen in de schijnwerpers te zetten. Oost-Brabant correspondenten Manon Dohmen nam de achtergronden en doelstellingen, van de uit acht leden tellende werkgroep, door wat resulteerde in een aardig stukje Public Relations.

Namens de redactie feliciteren wij de V.L.U. met deze eervolle vermelding en wensen hun veel succes toe de komende tijd.

Voor het Bruujssel wist de V.L.U. het volgende te melden:

Werkzaamheden seizoen 1990/1991

De werkzaamheden van het afgelopen seizoen, laten zich grofweg in 4 groepen verdelen.

1. Knotten van wilgen en afvalhout opruimen.
2. Terugzetten van houtwal of houtsingel.
3. Planten, opruimen en schoonmaken.
4. Diverse werkzaamheden, zoals:
 - poelgraven, nazorg jonge aanplant, instructie fiets- of wandeltochten voor b.v. inventarisatie van kleine landschapselementen.

In totaal hebben wij 17 halve dagen gewerkt, al naar gelang de werkzaamheden in kleinere of grotere groepen.

- groep 1. 6 halve dagen
- groep 2. 1 halve dag
- groep 3. 6 halve dagen
- groep 4. 4 halve dagen

Verdeeld over de seizoenen is dit als volgt.

zomer	'90,	3 halve dagen
herfst	'90,	2 halve dagen
winter	'90/'91,	7 halve dagen
lente	'91,	5 halve dagen

Voor degene die graag de werkzaamheden in aantallen of hoeveelheden willen zien, nog de volgende cijfers.

Knotten van wilgen	47 stuks
Afzetten van struikwilgen	04 stuks
Afzetten van elzenstammen	155 stuks
Aantal musterdhopen gemaakt	11 stuks
Planten wilgenstammen	20 stuks
Planten wilgenstruiken	125 stuks
Planten div. jonge boompjes	55 stuks

Een korte terugblik op de werkdagen van het afgelopen seizoen.

Zomer 1990	3 halve dagen geworsteld om jonge aanplant in de afgezette elzensingel te vrijwaren voor overwoekering van braam, hop en brandnetel. Aanwezig 2 personen.
17 november	Erf beplant in Erp bij particulier. Slecht weer en veel regen. Aanwezig 4 personen.
15 december	Wilgen geknot op de Raktse Beemden en het afvalhout op een musterdhoop gezet. 6 grote wilgen geknot. Aanwezig 8 personen.
27 december	Wilgen geknot op Raktse Beemden en het afvalhout op een musterdhoop gezet. 18 kleinere wilgen geknot en 2 grote. Aanwezig 12 personen.
19 januari	Elzensingel op Kooldert teruggezet. Lengte van de singel 200 m. Totaal 155 elzenstammen afgezet, waaronder vele dikke. Maar met twee motorzagen voor het omleggen en het afkorten op stukken van een meter waren we om twaalf uur gereed. ongeveer 14 kub. brandhout. Afvalhout op 4 musterdhopen gezet. Tevens nog 4 wilgen geknot in dezelfde houtwal. Het brandhout is dezelfde dag nog opgehaald. Aanwezig 25 personen. Het weer was niet geweldig, het had gevroren en het regende bijna de gehele ochtend.
2 februari	Zaaghout van omgewaaide populieren opgeruimd in een weiland bij de Raktse Beemden. Het brandhout gescheiden van het afvalhout. Brandhout weggebracht ca. 6 kub. Tevens nog 4 struikwilgen afgezet en 4 wilgen geknot. Afvalhout op een musterdhoop gezet. Aanwezig 10 personen.

- 16 februari Deze werkdag kon helaas niet doorgaan. Slechte weersomstandigheden, vorst en sneeuw.
- 2 maart. Fruitbomen gesnoeid bij particulier. Aanwezig 2 personen. (vaklieden).
- 9 maart. Wilgen geknot op Kooldert en tevens afvalhout op musterdhopen gezet. Aanwezig 12 personen, 12 wilgen geknot.
- 14 maart. 55 jonge boompjes geplant in de afgezette elzensingel op Kooldert. Vuilboom, Gelderse roos, Vlier en Zwarte els. Aanwezig 3 personen.
- 16 maart. Instructie fietstocht in de Maashorst, over de inventarisatie van kleine landschapselementen. Aanwezig 9 personen.
- 23 maart. 's Morgens instructie fietstocht in de Maashorst, zie boven. Aanwezig 6 personen.
- 23 maart. 's Middags afvalhout van populieren op Raktse Beemden opgeruimd. Het kleinere op een musterdhoop gezet. het grotere terug in het bos. Aanwezig 9 personen.
- 30 maart. Op Kooldert een poel gegraven, met behulp van een mechanische laadschop. Het zand uit de poel naar het ruige stuk getransporteerd. Aanwezig 4 personen.
- 6 april. Natuurpad in het Annabosje weer begaanbaar gemaakt. Het was overwoekerd met riet, gras, bramen en laaghangende takken. Tevens 125 struikwilgen geplant aan de voorkant langs de scheidingssloot. Aanwezig 8 personen.
- 13 april. Takken van geknotte wilgen aan de Beemdenweg opgeruimd en aan twee musterdhopen gezet. Aanwezig 6 personen.

Zoals uit bovenstaande blijkt, een niet gering aantal activiteiten. Dit kon mede bereikt worden, doordat onze vaste kern in de loop van het jaar gegroeid is van 5 naar 15 personen. Wij hopen dat deze groeilijn ook het komende seizoen zal doorgaan en dat we nog een aantal leden van IVN en Vogelwacht als vaste kernleden van onze werkgroep mogen begroeten.

Aan iedereen, die aan bovenstaande activiteiten heeft meegewerkt, onze hartelijke dank, en wij hopen op Uw verdere medewerking te mogen rekenen.

Gerrit Schotveld.
Namens de werkgroep V.L.U.

Familiedag IVN-Vogelwacht

De familiedag van het IVN en de Vogelwacht d.d. 26 mei 1991 naar de Sallandse Heuvelrug en de kasteeltuinen van Warmelo is prima verlopen. Ondanks het feit, dat de bus nog voller had kunnen zijn, was het een gezellig samenzijn.

Sallandse Heuvelrug

De Sallandse Heuvelrug is gevormd door landijs en smeltwater. Zo'n 150 jaar geleden bestond het gebied uit groot-schalige heide-complexen. Zo'n 100 jaar geleden zijn grote delen van die heide bebost met naaldbomen, zoals grove den. Bij aankomst in het bezoekerscentrum "Noestelerberg" kregen we een dia-klankbeeld vertoond. Hierbij stonden uiteraard de natuur- en landschapswaarden van het gebied centraal. Direct daarna stond een fikse wandeling op het programma.

Opmerkelijke planten op de heide zijn naast de struikheide, de jeneverbess, de kruipbrem, de stekelbrem en het dalkruid. In de bossen was opmerkelijk veel blauwe en rode bosbes op de bodem aanwezig.

Opmerkelijke vogels, die ons pad kruisten waren de roodborst-tapuit, de buizerd, de torenvalk en de boompieper. Genoemde roodborsttapuit liet zich fraai bekijken vanuit het topje van een solitaire boom op de heide. De telescoop verleende goede diensten.

Kasteeltuinen Warmelo

's Middags werd een bezoek gebracht aan de kasteeltuinen van de "Havazathe Warmelo". Deze kasteeltuinen staan bekend om hun gevarieerde inrichting en fraaie bomen, struiken en planten.

In 1952 is het kasteel gekocht door prins Bernhard. Zijn moeder, prinses Armgard, bewoonde het huis tot haar overlijden in 1971. Nu is het kasteel in eigendom en gebruik van de familie Avenarius.

De verschillende tuinen, die er te zien zijn, zijn de Franse formele, geometrische tuin uit de 16e-17e eeuw, de Engelse landschapstuin, de Victoriaanse exotische tuin en de zgn. symmetrische puttuin.

De belangrijkste exoten, die in het park zijn aangeplant, zijn bomen en heesters. Zo staan er verschillende sparren, zilversparren, cypressen, jeneverbessen, dennen, venijnbomen, levensbomen en ceders. Ook waren er mooie rododendrons en fuchsia's aanwezig.

Ernest de Groot

Meimaand broedmaand (tussenbalans)

"In mei leggen alle vogels een ei", luidt het bekende spreekwoord. Ondanks het feit dat het inmiddels juli is geworden is het misschien wel eens interessant om een tussenbalans op te maken wat betreft de broedresultaten van een aantal vogelsoorten, die speciale aandacht van de Vogelwacht genieten. Het gaat hierbij niet zo zeer om kwantitatieve gegevens, doch eerder om een globale indruk te krijgen van de resultaten van een bepaalde taakgroep. Aangezien de Vogelwacht een groot aantal vogels behulpzaam is bij het bieden van optimale nestgelegenheid wordt onderscheid gemaakt in de volgende taakgroepen:

- nestkasten algemeen (koördinator: Harry Claassen)
- kerkuilen (koördinator: John Hermans)
- stootvogels (koördinator: Jan Verhoeven)
- oeverzwaluwen (koördinator: Jan-Willem Hermans)

Zoals reeds nu al gebeurt, wordt aan het einde van elk broedseizoen door de desbetreffende taakgroep een jaarverslag uitgebracht waarin zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens opgenomen zijn. Door het plaatsen van deze jaarverslagen in het Bruujssel hopen wij de leden op de hoogte te houden van de verschillende broedresultaten.

Taakgroep nestkasten

Op dit moment wordt met vier groepen van elk twee personen gewerkt. Iedere groep heeft ca. 50 nestkasten in het beheer. Van deze vier groepen zijn er drie in Uden (Maashorst) en één in Odiliapeel actief. Hoewel de naam van de taakgroep nog niets zegt over het soort vogels waarmee ze te maken hebben, kunnen we stellen dat het merendeel uit zangvogels bestaat, t.w.: koolmees, pimpelmees, zwarte mees, gekraagde roodstaart en bonte vliegenvanger. Navraag bij koördinator Harry Claassen leert ons dat het aantal jonge kool- en pimpelmezen ongeveer op hetzelfde niveau ligt als voorgaande jaren rond dit tijdstip. De gemiddelde nestgrootte bedraagt 6 tot 8 jongen. Daarnaast zijn er verschillende broedgevallen bekend van zwarte mezen. De gekraagde roodstaart daarentegen is een vogel die zich moeilijk in een kunstmatige nestkast voortplant. In de groep van Jan Verhoeven is één legsel gekraagde roodstaarten uitgekomen met maar liefst zes jongen. Daar bleef het tot op heden bij. Helaas is een broedsel verstoord, waarschijnlijk ten gevolge van zaagwerkzaamheden door de gemeente Uden. Volgens Harry is het noodzakelijk dat er een betere afstemming met de gemeente Uden plaatsvindt waarbij de meest actuele kapgegevens tijdig bekend gemaakt dienen te worden. Nu is het zo dat er tot diep in het broedseizoen nog bomen gerooid worden met alle gevolgen vandien. Op dit moment zijn de meeste zangvogels met hun

tweede legsel bezig, zodat de verwachtingen redelijk hoopvol zijn.

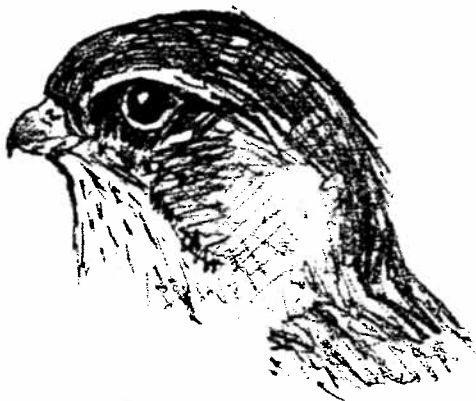
Taakgroep kerkuilen

De hooggespannen verwachtingen, waarvan in het jaarverslag 1990 van de werkgroep kerkuilen werd gesproken, staan op dit moment toch wel erg onder druk. Waar vorig jaar in de gemeente Uden (inclusief Odiliapeel) nog 7 paren broedden en in de gemeente Boekel 4 paren, broeden er momenteel respectievelijk 3 en 1 koppel(s). Totaal gezien telden we vorig jaar 35 jongen. Nu, halverwege het broedseizoen, komen we niet verder dan 2 jongen! Gelukkig zitten verschillende paren nog met eieren en kunnen er volgens onze kerkuilenspecialist John Hermans in Uden en omstreken best nog wel wat koppels beginnen met broeden als het weer tenminste beter wil worden. Naar zijn zeggen is het natte, koude weer wat we tot nu toe gehad hebben debet aan deze situatie. Ook de tamelijk strenge winter zal ongetwijfeld een aantal kerkuilen de das om hebben gedaan, alsmede hun hoofdvoedsel de muis. Desondanks blijven John en zijn medewerkers optimistisch over de afloop van het kerkuilen-seizoen.

Taakgroep stootvogels

De imposante opsomming van het aantal broedparen over 1990, welke door de werkgroep stootvogels in oktober van het vorig jaar in ons clubblad vermeld werd, kan gerust met een gouden randje ingelijst worden. In vergelijking met 1990 zien we bij de buizerd een geweldige terugval in het aantal waargenomen broedparen. Waar in 1990 nog sprake was van 12 koppels in de Maashorst zijn tot op heden nog maar 2 broedgevallen bekend, aldus Jan Verhoeven. Samen met Henk van den Acker zijn zij de laatste maanden weer heel wat uren in het gebied te vinden om het e.e.a. te inventariseren. Volgens Jan is de eerdergenoemde terugval waarschijnlijk te wijten aan het slechte weer van de laatste tijd. Verder zijn een tweetal broedgevallen van torenvalken bekend van elk 3 jongen, alsmede ca. 5 havikenbroedsels, verschillende ransuilen en 1 boomvalk. Ook bij de stootvogelwerkgroep is een broedsel verstoord. In dit geval een buizerd, doordat zaagwerkzaamheden van de gemeente in de directe omgeving van een horst plaatsvonden.

Taakgroep oeverzwaluwen

Evenals vorig jaar houdt Jan Verhoeven ook nu weer de stand bij van het aantal broedende oeverzwaluwen op het Hemelrijk. Momenteel zijn de zwaluwen met de eerste broedronde bezig. Recente tellingen geven aan dat zo'n 44 paartjes het goed met elkaar kunnen vinden tegen zo'n 38 het vorig jaar (over de eerste broedronde). Dit betekent een lichte vooruitgang! Volgens Jan zitten er bij dhr. Wassenberg uit Volkel, in tegenstellig tot vorig jaar, nu geen oeverzwaluwen te broeden. Misschien dat de insekten op het Hemelrijk toch beter smaken? Laten we hopen dat het tweede legsel succesvol wordt. Het oude record van ca. 150 broedparen in 1989 zal dit jaar wel niet geëvenaard worden. Tijdens de afgelopen ledenvergadering werd bekend gemaakt dat Ton Derks, eigenaar van het Hemelrijk, een drijflijn ter beschikking gesteld heeft om het watergedeelte vóór de oeverzwaluwenwand af te schermen tegen surfers en zwemmers etc. Deze uitstekende geste zal er ongetwijfeld toe bijdragen dat het oude record van 1989 weer tot de mogelijkheden behoort.

Peter Noy.

Nieuws uit Oisterwijk

Hallo Udense vogelaars,

Nu we een week of zes in Oisterwijk wonen wordt het tijd iets van ons te laten horen, en daar leent het Bruuijsel zich prima voor. We hebben wat tegenslag gehad met onze verhuizing, en daardoor zijn we er minder op uitgeweest dan andere jaren rond deze tijd. We wonen aan de rand van een nieuwbouwwijk, althans nu nog. Achter ons huis ligt namelijk grond braak die bebouwd gaat worden. Dan wonen we dus niet meer aan de rand. Nu is het nog zo dat we vanuit de huiskamer over een ruigte heen kijken, naar een veld vol kamille en daarachter een weiland met koeien. Hardstikke mooi. Een van de eerste vogels die we hier boven "onze" ruigte zagen was een mannetje torenvalk. Hij jaagt hier elke dag en met wat geduld zie je hem af en toe met een muis in de poten wegvliegen. Ik denk dat het een vrijgezel is, hij eet zijn prooi helemaal alleen op, in een eik meestal ook hier in het veld. De eerste keer dat ik het "huutte, huutte" hoorde geloofde ik mijn oren niet. Drie jaar geleden wist ik niet eens wat een grasmus was, en nu zou er een achter onze tuin zitten? Ja hoor, bingo. Vanuit de luie stoel voor het raam zie je hem regelmatig af en aan vliegen. "Haar" heb ik nog nooit gezien. Gisteren, tijdens een wandelingetje, zag ik bij een boerderij, hier vlakbij, vanaf een punt binnen enkele minuten de ringmus, de huismus, de grasmus en de heggemus. Vier soorten "mussen" dus, hoewel uit drie heel verschillende families. Een heel grappige waarneming deden we veertien dagen geleden: een moeder fazant met twee jongen, die door het hoge gras sloop, zich onbewust van het feit dat we haar prima konden volgen vanuit onze logeerkamer (die nu nog dozenkamer is). Het doet wat potsierlijk aan, al dat gesluip met de kop omlaag. Zoals in een nette wijk hoort hebben we hier ook een paartje zwarte roodstaart. Toen we hier net kwamen wonen was het heel droog en de roodstaartjes gebruikten onze vijver als bad. Ik had nog even hoop dat ze onder het dak van ons schuurtje zouden gaan broeden, maar helaas, ze hebben waarschijnlijk een beter plaatsje gevonden. We zijn een keer samen naar de Kampina geweest. Op een informatiebord staat daar de geelgors afgebeeld als belangrijk soort, maar ik geloof niet dat die daar veel zit. Vrij algemeen is er de roodborsttapuit, die zagen we ook al snel toen we de Kampina opgegaan waren. Voor ons was het mooiste die avond de show die we te zien kregen van twee boomvalken, zwierend en scherend, ondertussen met een poot insecten uit de lucht grijpend. Voeg bij dit beeld het geluid van jodelende wulpen, dan springen de tranen toch in je ogen, zo mooi. Mocht er iemand zin hebben om hier in de buurt te komen wandelen, bel dan gerust 04242 - 86906, misschien kunnen we samen gaan.

Tot ziens

Oisterwijk, 26 juni 1991

Edith Böcker & Jos Marcelissen

m&m's[®]

M&M's melkchocolade
smelt in je mond, niet in je hand.

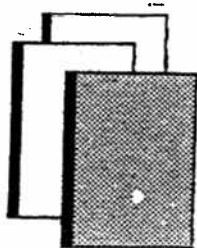

TAXIBEDRIJF
ZIEKENVERVOER

H. J. VAN ZUTVEN

Kastanjeweg 33, 5401 GW Uden
Telefoon 04132-50400
bgg 62537

dames/heren kapsalon
**Aria & Léon
de bie**
lieve vrouwenplein 9
uden / tel. 04132-62728

boekhandel
bert van der heijden
Sacramentsweg 8, 5401 GR Uden
Tel. 04132 - 60907

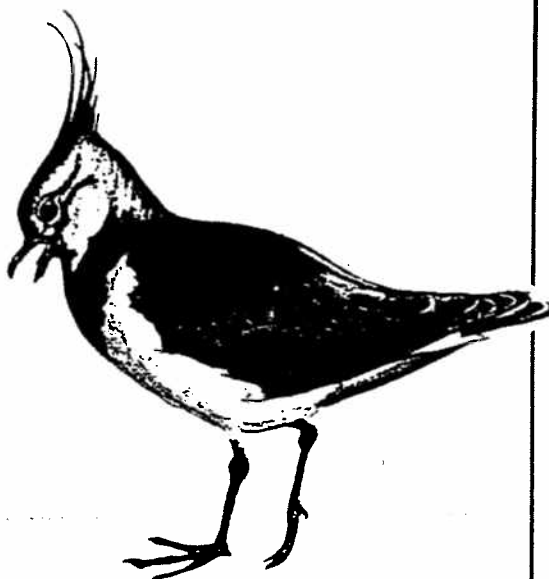

BOONAERTS

MARKT 24 UDEN

TEL 62548

'N GOEIE SLAGER

voor uden en omstreken:

de bruin Verzekeringen

WILHELMINASTRAAT 10a / 5401 CH UDEN TEL 04132-62348

*alle verzekeringen
financieringen
interpolis e.a.*

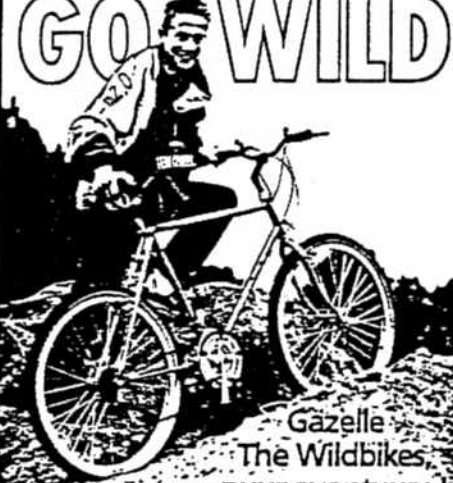
 **snijders
metaal**

SPECIAALZAAK METALEN-
IJZERWAREN-GEREEDSCHAPPEN

KAPELSTRAAT 1 UDEN.

GO WILD

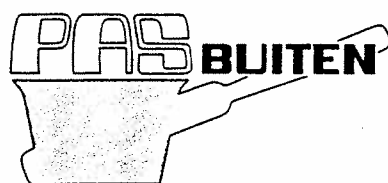

Gazelle
The Wildbikes
puur avontuur..

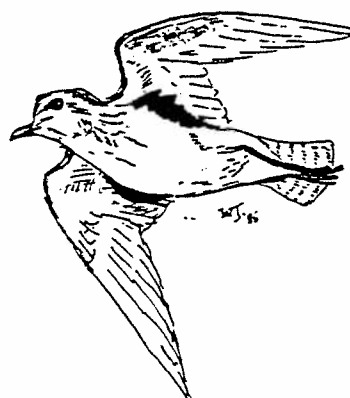
De ATB-rage, over-
gewaaid uit de USA, wirt
ook hier snel terrein.
Gazelle ATB begint waar
gewoon fietsen ophoudt.
Dwars door 't weiland,
bossen, duinen en langs het
strand...
Deze stoere Fieldcruiser
van Gazelle, niet te temmen,
18 'ruim' versnellingen.

Go Gazelle ...! Kijk bij ons!

WIM DE WILT
KERKSTRAAT 4 - UDEN - Tel.: 62520

Café Dirk van Zutven
Veghelsedijk 42
5401 PB Uden
Telefoon 04132-62827

VOOR SPORTIEVE KLEDING

W&L BRESSERS

marktstraat 12 uden **mannenmode**

Complete bankservice in de buurt: bij de Rabobank.

Wie bankzaken goed wil regelen hoeft nooit ver te zoeken. Er is altijd een Rabobank in de buurt. Met alle bankdiensten en gunstige voorwaarden. Met kennis van plaatselijke omstandigheden. En met ervaren medewerkers en specialisten die u graag van advies dienen. Precies op uw maat, rekening houdend met uw wensen. Uw bankzaken zijn goed geregeld bij zo'n bank in de buurt.

Rabobank
Meer bank voor je geld